

MATKARAPORTTI

OPINTOMATKA TANSKAAN 3.-7.10.2011 /Tiina Harju

Yleistä Tanskasta

Maantiede: Tanska muodostuu Jyllannin niemimaasta ja lukuisista silloilla toisiinsa yhdistetyistä saarista. Tanska on hedelmällistä ja rannoiltaan hiekkaista seutua, joka on äärimmäisen tasaista. Korkein kohta on vain 173 metriä merenpinnan yläpuolella.

Valtiomuoto: Parlamentaarin
monarkia
Pääkaupunki: Kööpenhamina (1,7
miljoonaa asukasta)
Väestö: 5,4 miljoonaa asukasta
Kieli: Tanska
Aikaero Suomeen: - 1h
Raha: Tanskan kruunu (DKK)

Tanskassa on yhdeksän vuoden oppivelvollisuus, joka alkaa seitsemän vuoden iässä ja päättyy 16-vuotiaana. Tanskan peruskoulu käsittää vapaaehtoisen esiopetusluokan, yhdeksänvuotisen peruskoulun ja vapaaehtoisen 10. luokan (40 % menee 10 –luokalle). Ylempää toisen asteen koulutusta kutsutaan yleisesti nuorisokoulutukseksi. Nuorisokoulutusohjelmat ovat joko akateemisesti painottuneita eli jatko-opintoihin valmistavia tai ammatillisesti painottuneita eli työelämään valmistavia, tai niissä painotetaan kumpaakin vaihtoehtoa.

Ammatillinen koulutus koostuu teoriaopinnoista ammatillisessa oppilaitoksessa ja harjoittelujaksoista työpaikalla. Opetusta tarjoavat kauppa- ja teknilliset oppilaitokset sekä muut ammatilliset oppilaitokset. Ammatillinen koulutus Tanskassa kestää 2–4 vuotta ja peruskoulutuksen jälkeen voi siirtyä suoraan töihin tai jatkokoulutukseen. Harjoittelun osuus on noin 2/3 koko tutkinnosta. Harjoittelun ajalta maksetaan palkkaa, joillain aloilla myös teoriaopintojen aikana maksetaan opiskelijalle palkkaa (esim. Sosu C).

Matkan vierailukohteet

Opintomatkan kohteeksi valikoitui suurKööpenhamina ja siellä toimiva Mentorointi –projekti. Alun perin yhteistyö lähti siitä, että yhtä oppilaitosta pyydettiin suunnitteilla olevaan ESR-projektiin mukaan kumppaniksi keväällä 2011. Lokakuuhun 2011 mennessä ei ole tullut tietoa siitä, onko tämä kansainvälinen ESR-hanke hyväksytyjen hankkeiden joukossa.

Mentorointi –projekti toimii kolmessa suuressa ammatillisessa oppilaitoksessa Kööpenhaminan alueella: TEC, CPH West ja SOSU C. Nämä oppilaitokset ovat erilaisia kokonaisuuksia, eri ammattialoihin erikoistuneita. SOSU C oli myös yksityinen oppilaitos, jonka opiskelijat (ns. lähihoitajat) saivat palkkaa opintojensa aikana. Koulujärjestelmät ovat hyvin verrattavissa Suomeen, joten vierailut olivat siinäkin suhteessa mielenkiintoisia.

Ohjelma:

4.10.2011: TEC, 3 opetuspistettä (Fredriksberg, Ballerup, Gladsaxe)

5.10.2011: CPH West, 2 opetuspistettä

6.10.2011: Sosu C

Mentorointia oli kehitetty kahdella eri sektorilla: mentorina toimi opettaja tai opiskelija. Opettajista osa toimi mentorina osa-aikaisesti, osa päätoimisesti.

Osa-aikainen mentorointi tarkoitti lähinnä ryhmänohjaajan roolia, läsnäoloa opiskelijalle myös muutoin kuin tunneilla tai työsaleissa ammattiaineissa. Walk and talk –menetelmän avulla opiskelija saattaa puhua mieltä painavista asioista, samalla kun opettaja kävelee rinnalla, esim. työsalissa. Kasvokkain puhuminen on joskus vaikeampaa kuin ”walk and talk”.

Kuva: Auto –alan opettaja, osa-aikainen mentori Jorgen opiskelijan kanssa /TEC Ballerup

Orientaatio opintoihin nähtiin jokaisessa oppilaitoksessa äärimmäisen tärkeänä. Autopuolen opettaja järjestää kahden viikon orientaatiojakson, kun opinnot alkavat. Silloin tutustutaan ryhmään, opettajaan, oppimistyyliin, kädentaitoihin ja lukemis- ja kirjoittamistaitoihin (testit). Tänä aikana opettaja oppii tuntemaan opiskelijat niin hyvin, että voi tarjota mentorointia tueksi. Oppilaitoksissa lähiverkostoon kuuluvat myös ns. lukikonsultit, jotka testaavat opiskelijoita, auttavat opettajia löytämään keinoja lukiongelmaisten kanssa pärjäämiseen ja tekevät/hankkivat myös selkokielistä opetusmateriaalia opettajille.

Päätoiminen mentori vastasi lähinnä suomalaisen ammattikoulun kuraattoria. Hän tapasi opiskelijoita, joilla oli haastavia ongelmia esim. vapaa-ajallaan tai kotona. Monesti riittävää on ollut myös pelkkänä aikuisena oleminen läsnä ja saatavilla.

Kuvat: Päätoimiset mentorit Helene /TEC Gladsaxe ja Aleksandar /CPH West

Opiskelijoiden kesken tapahtuvaa mentorointia koordinoi päätoiminen mentori. Esim. samasta ryhmästä saattoi löytyä opiskelija, joka haluaa ja tarvitsee rinnalleen toisen opiskelijan, joka haluaa toimia mentorina. Opettajat kertoivat päämentorille,

kuka opiskelijoista voisi hyötyä **vertaismentorista**. Näille opiskelijoille, jotka haluavat toimia mentorina, järjestetään yhden päivän koulutus. Lisäksi vertaismentorina toiminut opiskelija saa diplomin työstään, mutta pääosin toiminta perustuu vapaaehtoiseen toimintaan, jossa voimaantumisen kokemukset, oman osaamisen karttuminen ja reflektointi, tiimityötaitojen kehittyminen ovat syitä mentoriksi ryhtymiselle. Vertaistoiminta liittyy lähinnä koulussa opiskeluun, esim. työsalityöskentelyssä ohjaukseen ja tukeen. Päätoiminen mentori käy aina uusissa ryhmissä kertomassa vertaismentoroinnista. Hän myös järjestää ensimmäisen tapaamisen mentoroitavan ja vertaismentorin välillä. Lisäksi tapaamiset jatkuvat kerran viikossa. Vertaismentorin on myös pidettävä huolta itsestään ja omista opinnoistaan. Joskus opiskelijasta tulee liian läheinen, tai ripustautuva, jolloin myös päämentori voi lopettaa mentoroinnin.

Hankkeen aikana on pyritty kehittämään mentorointia, testaamaan sitä, arvioimaan ja siten myös muuttamaan toimintaa. Mentoroinnin avulla keskeyttämisprosentti oli saatu laskemaan esim. CPH Westissä 30:stä 20 prosenttiin. On huomioitavaa että mentorointi pitää kohdistaa oikeanlaisille opiskelijoille, niille joilla on keskivaikkeitä ongelmia. Liian suuret ongelmat (esim. huumeet, jengit) ja niiden parissa painivat opiskelijat, ovat niitä, joille ei mentoroinnillakaan ole saatu hyötyä. Toimiva mentorointi vaatisi useamman mentorin samaan opetuspisteeseen sekä hyvät sisäiset ja ulkoiset verkostot. Johdon tuki on myös tärkeää. Hyvä mentori osaa kohdata opiskelijat ja pystyy luovimaan verkostoissa. Asenteella on suuri merkitys onnistumiselle. Mentoreille järjestetään koulutuksia, osa oman opetuspisteen sisäisesti, osa ulkopuolisen kouluttajan avulla.

Syrjäytymisen ehkäisy kouluissa, ja siis keskeyttämisen vähentäminen oli huomioitu kaikissa kuudessa opetuspisteessä pyrkimällä tekemään koulusta viihtyisä, sekä luomalla **mielenkiintoisia ja luovia oppimisympäristöjä**.

Oleskelutiloihin oli panostettu (pingispöydät, pelit, sohvat, tietokoneet). Oli tehty ns. Inno-huone, iso tila, jossa voi pyrkiä luovaan työskentelyyn opiskelijoiden kanssa, ja esim. alueen yritysten kanssa (tietokoneet, ryhmätyötilat, säkkituolit). Yhteisiin juhliin ja tapahtumiin panostetaan koko vuoden.

Nuotiopaikka koulun pihalla oli esim. lähihoitaja-opiskelijoille oppimisympäristö: päiväkodissa tulee osata järjestää metsäretkiä lapsille.

Kuva: Osa-aikainen mentori, opettaja Petrea/SOSU C ja lähihoitajien hoitoluokka

Kuva: Merkonomi – opiskelijoiden kauppa, myynnissä vaatetuksen opiskelijoiden tuotteita.

Päätoiminen mentori Aleksandar/CPH West

Maahanmuuttajien kanssa ei ole samanlaisia kieliongelmiä kuin meillä, tanskan kieli on useimmiten hyvin hallinnassa kun aloittavat ammatillisen koulutuksen.

Nivelvaiheessa toiminta on hyvin samanlaista kuin meillä, eli peruskoululaiset käyvät tutustumassa oppilaitoksiin eri mittaisina ajanjaksoina. Ammatillinen koulutus ei ole niin vetovoimaista kuin Suomessa, joten tarve ja halu saada uusia opiskelijoita on suuri. Ihmetystä herätti esim. Koulutuskeskus Sedun pieni keskeyttämisprosentti (4 %), mutta sitä selittää myös vetovoimaisuus ammatilliseen koulutukseen ja ammattialoille, jolloin myös motivoituneimmat pääsevät opiskelemaan. Tanskassa hieman meidän ammattistarttia vastaava on 10 – luokka, jonka käy noin 40 % ikäluokasta. Sisäänotto ammatilliseen opetukseen on lähes

jatkuvaa, eli uusia ryhmiä tai opiskelijoita aloittaa jatkuvasti. Tätä uudistusta ei pidetty pelkästään hyvänä, koska ryhmädynamiikka ja asioiden eteenpäin vieminen on haasteellista.

Toimintaympäristönä suurKööpenhamina aiheuttaa myös haasteita eri oppilaitoksille. CPH West sijaitsee keskellä valtavaa lähiötä, jossa maahanmuuttajien osuus on n. 50 % väestöstä, mikä tietysti näkyy myös oppilaitoksessa. Työttömyys, alhainen koulutustaso, huumeiden käyttö ja jengien toiminta on osa arkea. Turvattomuutta ei kuitenkaan koettu ongelmaksi.

Seinäjoella 28.10.2011
Tiina Harju
projektipäällikkö
Monimuotoiset opinpolut
S10441